

FİNANSAL YENİDEN YAPILANDIRMA: İSTANBUL VE ANADOLU YAKLAŞIMLARI, SONUÇLARI

Öğr. Gör. Selahattin KOÇ*

Özet

Dünyada yaşanan krizler sonrası, ülkeler kendi ekonomik yapılandırmalarında önemli yeri olan, özellikle KOBİ niteliğinde olan işletmelerin finansal yapılarının bozulması üzerine çeşitli tedbirler alma çabaları sonucu çeşitli yaklaşımlar uygulanmaya başlanmıştır. Londra Yaklaşımı ile başlayan süreç İstanbul yaklaşımı ve Anadolu Yaklaşımı ile devam etmiştir. Ülkelerin kalkınmalarında ve makro ekonomik yapılarında önemli yere sahip olan KOBİ'lerin durumlarının düzeltilerek tekrar sisteme katılmalarının sağlanması önemlidir. Bu çalışmada Türkiye'de uygulamaya konan İstanbul Yaklaşımı ve Anadolu yaklaşımının amacına ulaşıp ulaşılmadığının karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi yapılmaktadır. Kamuoyundaki genel kanı her iki yaklaşımında firmaların yeniden yapılandırmalarında istenilen amaca ulaşamadığıdır. Bu yaklaşımlar bir birleri ile kıyaslandığında İstanbul Yaklaşımı, Anadolu yaklaşımına göre daha başarılı sonuçlar verdiği sonuçları itibariyle görülmektedir

Anahtar Sözcükler: Finansal Yeniden Yapılandırma, İstanbul Yaklaşımı, Anadolu Yaklaşım, Sonuçları

Financial Reconstruction: Istanbul And Anadolu Approaches, Results

Abstract

After the global economical crisis, many countries began to apply various approaches to take measures because of the corruption in the financial structures of the firms (especially of Small and Medium Sized Enterprises) that occupy an important place in their own economical arrangements. The process that began with London Approach continued with Istanbul Approach and Anadolu Approach. It's necessary to provide the SMSEs, which are really important in the progress and macro economical structures of the countries, to rejoin to the system by refining their states. In this study it is determined comparatively, if Istanbul Approach and Anadolu Approach which were put into practice in Turkey, reached their goals. General public opinion is that both of the approaches didn't work well in the rearrangement of the firms. When compared with each other, it's seen that Istanbul Approach is more successful than Anadolu Approach.

Key Words: Financial Reconstruction, İstanbul Approach, Anadolu Approach

* Öğr. Gör., Cumhuriyet Üniv., İktisadi ve İdari Bil. Fak., Sivas.

GİRİŞ

Firmaların kuruluş amaçlarından bazıları karlılık, büyüme, sürekliliktir. Firmalar kurulurlarken süreklilik arz edecek şekilde kurulurlar. Yani 3 yıl ya da 5 yıl faaliyette bulunup sonra faaliyetlerine son vereceğim şeklinde değil de ekonomik ömrü nereye kadar müsaade ederse o zamana kadar faaliyetlerini sürdürmek için kurulurlar. Teoride bu şekilde olmasına rağmen uygulamada birçok firma iç ve dış faktörlerden dolayı olumsuz yönde etkilendikleri, başarısız oldukları hatta bazılarının da hayatlarına son verdikleri bir gerçektir. Firmalar çok çeşitli iç ve dış nedenlerden dolayı finansal başarısızlıklarla karşılaşabilirler. Başarısızlığın nedeni kontrol altındaki iç nedenler olabilir (başarısız bir yönetim gibi) ya da kontrol altında olmayan dış nedenler olabilir (küresel krizler gibi). Sebebi her ne olursa olsun finansal başarısızlıkla karşı karşıya olan bir firma ya devlet tarafından desteklenerek ya da kendi kendine mali yapısını düzelterek başarıyı zorundadır. İflas eden bir firmanın sadece sahiplerine değil aynı zamanda bölge ekonomisine ve ülke ekonomisine de zararı olmaktadır. Bu açıdan yaklaşıldığında çeşitli nedenlerden dolayı ödeme sıkıntısı içerisine girmiş firmaların kendi kendilerinin finansman yapılarını tekrar rehabilite ederek aktif hale gelmeleri zor olduğundan devlet zorda kalan firmalara yardım elini uzatmak zorundadır.

Devletin bu şekilde bir yaklaşım sergilemesi durumunda eşitler arasında eşitlik oluşturacağı endişesi de kaçınılmaz bir gerçektir. Zamanında vergisini veren ya da diğer yasal yükümlülüklerini zamanında yerine getiren firmaların suç günahı ne sorusunu gündeme getirmektedir.

Diğer bir olumsuzluk yeniden yapılandırma kapsamına alınan firmalarda rehavete kapılma durumu söz konusu olabilir mi sorusu ciddi endişeler uyandırmaktadır. Bunun nedeni beni nasıl olsa devlet kurtarır ya da kurtarmak zorundadır mantığına bürünülmesi durumunda yapılan düzenlemelerin, gösterilen çabaların boşa gideceği şüphe götürmez bir gerçektir. Ama her ne olursa olsun bir ülkenin önemli dinamikleri KOBİ'lerdir ve devamlılıkları ülke ekonomisi açısından istihdamından tutun da üretimine kadar çok önem arz etmektedir.

Özellikle ekonomik kriz dönemlerinde firmalar kontrol edemedikleri dış çevre faktörlerinin etkisiyle finansal başarısızlığa sürüklenebilmektedir. Faiz oranlarındaki artış, belirsizlik, menkul kıymet borsalarının çöküşü ve bankacılık sektöründeki sorunlar nedeniyle ortaya çıkan finansal istikrarsızlıklar hem finans sektörünü hem de reel sektörü olumsuz olarak etkilemektedir. Bu durum özellikle öz kaynağı zayıf veya yabancı kaynak kullanımı oldukça yüksek firmalar için daha geçerlidir. Finansal krizlerin firmalar ve bankalar üzerindeki etkileri bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de sıklıkla görülmektedir (Küçükbey, Demirhan, 2003:143-155).

Sık sık krizlerin yaşandığı son çeyrek yüzyılda hem finans sektörünün hem de reel sektörün yüz yüze oldukları problemlerin bir an önce çözüme kavuşturulması her kesin menfaatine olan bir durumdur. Hükümetlerin belirlemiş oldukları programları hayata geçirebilmeleri için çeşitli düzenlemeleri yapmaları

gerekmektedir. Bu bağlamda İngiltere’de uygulamaya konulan Londra Yaklaşımı örnek alınarak Türkiye’de sırası ile İstanbul Yaklaşımı ve Anadolu Yaklaşımı uygulamaya konulmuştur. Her iki yaklaşımın da küçük farklılıkları bulunmakla birlikte temel amaçları kriz nedeni ile ellerinde olmayan ya da başka sebeplerden dolayı finansal yapısı bozulmuş firmaları yeniden ekonomiye kazandırmak olmuştur.

Bu çalışmada finansal yeniden yapılandırma ile ilgili genel bilgiler ve finansal yapılandırmanın amaçları verildikten sonra Basel I ve Basel II’nin firmaların ve bankaların finansal yapılarının şekillenmesine etkisi olduğundan genel hatları ile bahsedilmesinin ardından Londra yaklaşımından, İstanbul ve Anadolu Yaklaşımından ve amaçlarından bahsedildikten sonra sonuçları itibarıyla birbirleri ile kıyaslanmıştır.

I.YENİDEN YAPILANDIRMA

Genel anlamda yeniden yapılandırma, banka ve diğer kurumların mali bünyesinin güçlendirilerek bankanın ve diğer kurumların net değerinin ve dolayısıyla yükümlülüklerini yerine getirme gücünün artırılması şeklinde tanımlanmaktadır (Küçükbıçakcı, 2004:32-33). Banka ve diğer kurumların yeniden yapılandırmasının temel amacı, kurumların ödeme gücüne kavuşmasını ve istikrarlı bir karlılık düzeyine ulaşmasını temin ederek finansal anlamda varlığını sürdürmesini sağlamak ve bu şekilde kurumların aracılık kapasitesini iyileştirmektir.

Kurumların düşük etkinlik ve verimlilik düzeylerinde çalışmaları bu kurumların maliyetlerinin yükselmesine, karlılıklarının düşmesine ve zaman içinde sermayelerinin erimesine yol açmış, bu bankalar zaman zaman iflasın eşiğine gelmiş, bunun sonucunda da kurumların faaliyetlerini sürdürebilmeleri için yeniden yapılandırılmaları kaçınılmaz olmuştur (Uçarkaya, 2006:33).

Kurumların yeniden yapılandırılması programları bu kurumların hem finansal hem de operasyonel anlamda yeniden yapılandırılmalarını içermektedir. Finansal yeniden yapılandırma kurumların mali yapılarında ortaya çıkan problemlere karşı doğrudan mali transferleri kapsamaktadır. Operasyonel yeniden yapılandırma ise sorunlu birimlerin gelir gider yapısının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

A.FİNANSAL YENİDEN YAPILANDIRMA VE ÇERÇEVE ANLAŞMASI

Yukarıda da belirtildiği gibi, finansal yeniden yapılandırma, bankaların, bankacılık dışı kurumların ve reel sektör firmalarının bilançolarının iyileştirilmesini amaçlayan, doğrudan mali transferleri içeren acil yardım önlemleridir. Finansal yeniden yapılandırma ile sıkıntı içerisinde bulunan sektörler sermaye desteği sağlanması ve aktif kalitesinin iyileştirilmesi yoluyla ödeme güçleri ve diğer yasal yükümlülüklerini yerine getirme işlevinin artırılması amaçlanmıştır. Hükümetler, kriz nedeni ile sıkıntı içerisinde olan sektörlerin

finansal olarak yeniden yapılandırılmaları sürecinde genellikle kamu kağıdı ihraç ederek, nakit aktarımında bulunarak ve sermaye benzeri kredi kullanarak sermaye desteği sağlamışlardır. Devletin sorunlu sektörlere sermaye benzeri kredi kullandırması yoluyla ise sektörlerin katkı sermayelerinin artırılması amaçlanmaktadır (Uçarkaya, 2006:34)

“*Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşması*” “*Türkiye Bankalar Birliği*” tarafından hazırlanmıştır. Banka, özel finans kurumu ve diğer mali kurumların yetkilileri tarafından kabul edilerek imzalanmış uygulamaya konulmuştur.¹ TMSF ve Tasfiye Halindeki Emlak Bankası ise Çerçeve Anlaşmaları kapsamında borçlularla imzalanan sözleşmelere ek finansman sağlamamak koşuluyla taraf olabilecekleri belirtilmiştir. Ziraat Bankası ve Halk Bankası ile TMSF bünyesindeki bankalar ise borçlularla yapılan sözleşmelere kredileri tamamen veya kısmen iştirake çevirmek, aynı bir bedel karşılığında devir ve temlik etmek işlemleri dışında taraf olabilecekleri çerçeve anlaşmalarında düzenlenmiştir. Çerçeve Anlaşmalarında, finansal yeniden yapılandırma sürecinin işleyişine ilişkin temel esaslar, borçluların asgari nitelikleri, taraflara getirdiği yükümlülükler, anlaşmalara aykırılık halleri ve alacaklılarla borçlular arasında imzalanacak sözleşmelerin asli unsurları ile taraflara yükleyeceği hak ve sorumlulukların çerçevesi çizilmiştir (Altınel, 2002:2).

Türkiye’de yapılan finansal yeniden yapılandırmanın amacı genel hatları ile , 1994, 2000 ve 2001 krizi sonrası durumu bozulan ve ödeme sıkıntısı içerisinde olan firmaların durumları tekrar gözden geçirilmesi ve rehabilite edilme imkanı olanları destekleyerek ülke ekonomisine tekrar kazandırılması amaçlanmıştır. Bir firmanın batması mikro düzeyde sahibini ve çalışanlarını etkilerken, makro düzeyde tüm ülkeyi etkilemektedir. Reel sektörde yok denecek kadar yeni firmanın kurulmadığı bir ortamda var olanlarının da yok olması bir ülke ekonomisi açısından çok önemlidir. Bu açıdan bakıldığında finansal yeniden yapılanma ile ilgili düzenlemelerin önemli olduğunu vurgulamak gerekir.

Her iki yaklaşımda da istenile düzeye ulaşılamamasına rağmen; yeniden yapılandırma ile belirli olgunluğa ulaştırılarak ekonomiye tekrar dahil edilen işletme sayısı hiç de azımsanmayacak düzeydedir. Bu kapsamda Türkiye’de çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır. Finansal yeniden yapılandırma ile düzenlemelere en son hali 2007 yılında verilmiştir.

Türkiye Bankalar Birliği (ve Türkiye Katılım Bankaları Birliği) tarafından hazırlanan **Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının**, onaylama ve kabule ilişkin genel şartları BDDK tarafından 31.01.2007 tarihinde Resmi

¹ Finansal yeniden yapılandırma ile ilgili ilk düzenleme 24723 “*Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik*” olmuştur. Kanun no 4743 olan başka bir düzenleme ile “*Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması*” a uygulamaya konulmuş ve en son olarak ta yeni bir düzenleme yapılmış ve “*Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik*” 31.01.2007 tarihli ve 26420 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Daha geniş bilgi için ilgili yasal düzenlemelere bakınız.

Gazete’de yayımlanan “ *Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik*” ile belirlenmiştir. Yeniden yapılandırılacak veya yeni bir itfa planına bağlanacak alacakların kapsamı; borçluların nitelikleri, asgari tutar ve şartları ve alacaklılar ile borçlular arasında ayrı ayrı imzalanacak finansal yeniden yapılandırma sözleşmelerinin asgari unsurları Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmaları ile belirlenmiştir.

Finansal yeniden yapılandırma çerçevesinde belirlenecek süre ve koşullarla, kredi borçlarının vadelerini uzatmak ve kredilerini yenilemek, ilave yeni kredi vermek, anapara ve/veya asli faiz ve/veya temerrüt faizi veya kar paylarını indirmek veya bunlardan vazgeçmek, anapara, faiz veya kar payı alacaklarını; kısmen veya tamamen iştirake çevirmek, aynı, nakdi ya da tahsil şartına bağlı bir bedel karşılığı devir veya temlik etmek, borçlu ya da üçüncü kişilere ait aynı değerler karşılığında kısmen veya tamamen tasfiye etmek, diğer bankalarla birlikte hareket ederek protokoller yapmak şeklinde alınacak tedbirlerle, mali kesime olan geri ödeme yükümlülüklerini yerine getirebilmelerine ve istihdama katkıda bulunmaya devam etmelerine imkan vermek üzere, Türkiye Bankalar Birliği ve/veya Türkiye Katılım Bankaları Birliği tarafından hazırlanacak ve alacaklı kurumların yetkili temsilcilerince imzalanacak Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca onaylanması, kabulü ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek temel amaç edinilmiştir (Madde 1).

Yeniden yapılandırma yaklaşımlarının ilk örneği Londra Yaklaşımı olup, Bank of England tarafından başlatılmıştır. Benzer yaklaşımlardan Meksika’da, Tayland’da, Malezya’da ve Endonezya’da da yararlanılmıştır (*FYY Koordinasyon Sekreteryası*).

B.YENİDEN YAPILANDIRMANIN AMAÇLARI

Yeniden yapılandırma çalışmaları ile; KOBİ’lerin Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar ve diğer malî kurumlardan almış oldukları ve bu kuruluşlar nezdinde donuk veya şüpheli alacaklar hesabına intikal etmiş bulunan kredi borçlarına ilişkin olarak, çerçeve anlaşma ve sözleşmeleri kapsamında amaçlanan hedefler aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- a) Söz konusu kredi borçlarının vadelerinin uzatılması,
- b) Bu işletmelerin kredilerini yenilenmesi,
- c) İşletmelere ilave yeni kredi verilmesi,

ç) Anapara ve/veya asli faiz ve/veya temerrüt faizi veya kâr paylarını indirmek veya bunlardan vazgeçilmesi,

d) Anapara, faiz veya kâr payı alacaklarının; kısmen veya tamamen iştirake çevrilmesi (Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim

Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanuna tâbi bankalar ile yönetimi ve denetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankalara olan borçlar hariç), aynı, nakdi ya da tahsil şartına bağlı bir bedel karşılığı devir veya temlik edilmesi, borçlu ya da üçüncü kişilere ait aynı değerler karşılığında kısmen veya tamamen tasfiye edilmesi,

e) Diğer bankalarla birlikte hareket ederek protokoller yapılması, suretiyle gerçekleştirilecektir.

4743 sayılı Malî Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (İstanbul Yaklaşımı) uygulamasından yararlanmamış olmaları koşulu da eklenmiştir(Kanun No:5569; Madde 1).

C.FİNANSAL YENİDEN YAPILANDIRMA UYGULAMALARINDAN BEKLENEN YARARLARI

Finansal yeniden yapılandırmaların faydalarını şu şekilde sıralamak mümkündür (Küçükbay, Demirhan,2002:94).

Bankalar açısından;

- Sorunlu aktiflerinden kurtularak bilançolarını daha sağlıklı bir yapıya kavuşturabilirler.
- Düşük kaliteli aktiflerin varlık yönetim şirketine devri ile asıl faaliyetlerine yoğunlaşabilirler.
- Orta vadede kredi yapılandırma konusunda kullanabilecekleri tekniklerde deneyim kazanabilirler.
- Bankalar aralarında anlaşıp birlikte hareket ederek, sorunlu krediler yükünü paylaşacaklardır. Bu da taraflar arasındaki haksız durumları önleyecektir.

Firmalar açısından;

- Ekonomiye katma değer yaratan fakat sorunlu kredileri nedeniyle faaliyetlerini gerektiği gibi yerine getiremeyen firmaların kredileri yeniden yapılandırılarak uzun vadeye yayılacak ve firmalar faaliyetlerine devam edebileceklerdir.
- Bu uygulamalar sayesinde finansal planlamada deneyim kazanacaklardır bu da firmaların bir daha sağlıksız yapıda genişlemelerini önleyecektir.
- Firmalar risk yönetiminin gereklerini yerine getirmeyi öğreneceklerdir.

Ülke ekonomisi açısından,

- Yaşayabilecek firmaların ekonomiye kazandırılması ile üretimde kayıplar önlenecektir.
- Büyük emekler verilerek kurulan işletmelerin sadece sorunlu krediler yüzünden bankaların eline geçmesi ve dolayısıyla işletilememesi sonucu kapatılması ve bu işletmelerde çalışan birçok kişinin işsiz kalmasının önüne geçilebilecektir.
- Hem reel sektörün hem de finans sektörünün sağlıklı yapıya kavuşturulması ile piyasalar işlerlik kazanacak ve güven ortamı sağlanabilecektir.

Türkiye’de Finansal Yeniden Yapılandırma kapsamında yapılan çalışmalar **Basel-I, Basel-II, Londra Yaklaşımı, İstanbul Yaklaşımı ve Anadolu Yaklaşımı** olmak üzere beş başlık altında toplanmıştır.

II.SERMAYE YETERLİLİĞİ UZLAŞISI (Basel I)

1980’ yılların başında uluslararası alanda faaliyette bulunan bankaların, ağır borç yükü altında olan ülkelerden kaynaklanan risklerin, söz konusu bankaların sermaye yeterliliklerini düşürücü etkisi şüphesi G-10 ülkeleri Merkez Bankası Başkanlarının talebi üzerine Basel Komitesi tarafından yaşanan olumsuzlukların ortadan kaldırılması amacı ile sermaye yeterliliği ölçümleri üzerine uluslararası standart sağlama çalışmaları başlatılmıştır. Komite uluslararası sermaye yeterliliği uzlaşısının uluslararası bankacılık sistemindeki istikrarı artıracaklarını, ayrıca ulusal ve uluslararası düzeydeki farklı sermaye yeterliliği düzenlemelerinden kaynaklanan rekabet eşitsizliğini de kaldıracağı düşünerek faaliyetlerine başlamıştır (Altıntaş,2006:62).

Basel I 1988 yılında Basel Komitesi tarafından bankacılık sisteminin sermaye standardını oluşturmak amacı ile yayınlanan bir sermaye yeterliliği düzenlemesidir. Basel I esasen bir bankanın batması halinde mevduat sahiplerinin karşılaşılabileceği maliyetleri en aza indirmek için asgari olarak tutulması gereken sermaye üzerine yoğunlaşan bir anlaşma metnidir. Basel I sermaye yeterlilik uzlaşısı, uluslararası arenada faaliyet gösteren bankaların üstlenmiş oldukları riskler ile elde bulundurmaları gereken sermaye arasında ilişki kurmaya çalışmıştır. Bu amaçla 1977-88 yılları arasında Basel Komitesinin başkanlığını yürüten Mr. W.P. Cooke atfen “**Cooke Rasyo**”² olarak bilinen Sermaye Yeterlilik Oranı(SYO) 1988-1992 dönemi için ön görülen tedrici bir geçişle 1992’de asgari %8 olarak uygulanmaya başlanılmıştır (Altıntaş,2006:62). Basel I SYO önce sadece kredi riskine duyarlı olacak şekilde tanımlanmış iken daha sonraki krizlerden elde edilen

² **Cooke Rasyo**: Sermaye Yeterlilik Rasyosu: Özkaynak/ Risk Ağırlıklı Varlıklar + Gayri Nakdi Krediler= %8; daha sonra BDDK bankacılık sermaye yeterliliği oranı hesaplanmasına piyasa riskinin de dahil edilmesini 2001 yılı sonundan itibaren zorunlu hale getirmiştir. Türk Bankaları için halen geçerli olan ve piyasa riski dahil edilmiş, SYR=Özkaynak/Kredi Riski +Piyasa Riski+ Operasyonel Risk= %8 şeklindedir.(daha geniş bilgi için, Erdem, 2008, 222 ve Teker-Bolgün-Akçay, 2005,42-54, Atiker, 2005, 1-16, bakınız)

deneyimlerle bunun yeterli olmadığı kanaatine varılmış,1996 yılından itibaren piyasa riskini de dikkate alacak şekilde tanımlanmıştır (Erdem, 2008:222).

Bu çerçevede Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi yaptığı çalışmanın ardından 1993'te "*The Supervisory Treatment of Marke Risk-Piyasa Riskinin Denetlenmesi ve İyileştirilmesi*" isimli raporunu yayınlamıştır. Raporda fiyat değişimlerine bağlı olarak bankaların üstlendikleri bilanço içi ve dışı piyasa riskleri sermaye tutmaları gerektiği belirtilmiştir. Rapor belirli bir süre tartışmaya açık kaldıktan sonra son taslak olarak gündeme getirilmiş ve 1996 da nihai rapor olarak yayımlanmıştır. Böylece bankaların üstlendikleri piyasa risklerinin de sermaye yeterliliği rasyosu içine dahil edilmesi kabul edilmiştir(Babuşçu, 2005:188)

Sonuç itibariyle Basel I, başlangıçta uluslararası aktif bankaların sermaye yeterliğinin ölçülmesi için düzenlenmiş olmakla birlikte kısa sürede uluslararası bir standart haline dönüşmüştür. Yaklaşık olarak 100'ün üzerinde ülke sermaye yeterliliği hesaplamalarında Basel I uzlaşısını esas almaktadır.

III.YENİ SERMAYE YETERLİLİĞİ UZLAŞISI (Basel II)

Zamanla mali piyasaların daha da gelişmesi ve işlemlerin karmaşıklaşması sonucu, Basel I'in yetersiz kaldığı görülmüş ve bunun üzerine yeni standartlar için çalışmalar başlatılmış ve Basel II kabul edilmiştir. Basel II ile risk odaklı sermaye yönetimini ve risk odaklı kredi odaklamasını beraberinde getirmiştir. Bu yaklaşım bankaların kendi içerisinde riske dönük yapılandırmalarını değil aynı zamanda bankaların KOBİ'lere kullanıracak oldukları veya kullandırdıkları risk odaklı kredi fiyatlaması KOBİ'leri olumlu ya da olumsuz yönde etkileyecektir(TBB, 2005:4)

2004 Haziran'ında Basel Komitesi "*Sermaye Ölçümü ve Standartlarında Uluslararası Uzlaş-Gözden Geçirilmiş Yapı*" başlıklı nihai raporunu açıklayarak önceki raporlardan farklılaştırılmış kısımları ile birlikte Basel II uygulamaya konulmuştur(Bolgün, Akçay, 2009:108). AB komisyonu da 14 Temmuz 2004 tarihinde Basel II'yi üye ülkeleri için zorunlu kılmış ve uygulama 2007 yılının başından itibaren fiilen başlamıştır. Türkiye'de de 2008 yılında yürürlüğe girmesi beklenirken, sektörlerin yetersiz olması nedeni ile uygulama ertelenmiştir(Erdem, 2008:224). Fakat kurumların kendilerini Basel II sürecine uyumlu hale getirmek için yoğun bir çaba içerisinde oldukları bilinmektedir. Özellikle bankacılık sektörü Basel II uyum sürecine de önde giden kurumlar olmak zorundadır. Çünkü bu kurumlar hem para toplayan hem de para kullandıran kurumlar olmaları nedeni ile aşırı derece de risk üstlenmektedirler

BCBS (*The Basel Committee on Banking Supervision*), geliştirilmiş bir sermaye yeterlilik çerçevesi olan Basel-II'ye geçiş amacını "risk yönetimine daha fazla önem vermek ve bankaların risk değerlendirme kapasitelerinde devam eden gelişmeleri cesaretlendirmek" olarak belirtmektedir. Dolayısıyla Komite, bankaların risk yönetimini daha iyi gerçekleştirmelerini sağlamayı hedeflemektedir. Öte yandan, Komite özellikle uluslar arası faaliyet gösteren

bankaların Basel-I’de öngörülenden daha karmaşık risk değerlendirme kapasiteleri olduğu gerçeğinden hareketle, ileri düzey yöntemlerde yaşanan gelişmelerin önünü açmak ve cesaretlendirme çabası içerisine girmiştir(Yayla, Türker Kaya, 2005:5).

Basel II’de firmaların dış kaynak ile sermaye yapıları güçlendirilerek bölgesel yapıdan uzaklaştırılarak ulusal ya da global bir yapı kazandırılması amaçlanmıştır. Tabi ki bu tür süreçlerin yaşanabilmesi için ülkedeki kurumsal kültürün gelişmesi ve şirketleşme düzeyi ile yakından ilişkilidir (Akel, 2002:1-4)

Basel II kuralları bankaların (kendi mevduatlarını, iyi daha doğru yönlendirmeleri noktasında) piyasa, kredi ve operasyonel risklerin neden olduğu çeşitli olumsuz sonuçlara ve kayıplara karşı korunmak amacı ile elde tutulacak kabul edilebilir minimum sermaye hususunda rehberlik etmektedir. Bazı bankaların üst yöneticileri piyasaların, kredilerin ve operasyonel risk yönetiminde risk yönetiminin Kurumsal Risk Yönetimi ile eş değer olduğuna inanmaktadırlar. Bu şekilde düşünen bankaların stratejik amaçlarına ulaşmalarının çok zor olacağı düşünülmektedir (Monahan, 2008:123).

VI.LONDRA YAKLAŞIMI

1970’lerin ortalarında İngiltere yüksek enflasyonla birlikte durgunluk dönemine girmiştir. Ticaret bankaları, borç yeniden yapılandırması için kredi takip birimleri kurarak, giderek artan boyutlardaki takipteki kredilere çözüm bulmak için politikalar belirlemişlerdir. Ancak, o dönemde kredi takip birimlerinin işleyişine ilişkin yeterli veri bulunmadığı ve İcra ve İflas Kanunu’nda gerekli revizyonlar yapılmadığından, Kanun yeniden yapılandırma için gereken araçları da içermiyordu. Bunun üzerine İngiltere Merkez Bankası borç yeniden yapılandırma sürecine yardımcı olmak amacıyla, bağlayıcılığı olmayan kurallar olarak bilinen “Londra Yaklaşımı”nı uygulamaya karar vermiştir (Çelik, Gözbaşı, 2003:52).

Londra Yaklaşımı, bankalara ve diğer alacaklı kuruluşlara mali güçlüklerle karşılaşan firmaların bu sorunlara nasıl yaklaşmaları gerektiği konusunda yol göstermektedir. Ancak, bu konudaki tavsiyeler kanunla belirlenmemiş olup, Merkez Bankasının hiçbir yaptırım gücü yoktur. Bankalar ve diğer taraflar burada kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmektedir. Bununla birlikte, Londra Yaklaşımı ile bankaların ve diğer alacaklı kuruluşların gereksiz zararlara uğramasının önlenmesi ve sorunlara çözüm bulunması amaçlanırken, mali güçlük içinde olan bir şirketin varlığını sürdürmesi garantilenmemektedir. Düzenleyici otoriteler sürece herhangi bir müdahalede bulunmamaktadır. Londra Yaklaşımında, sürece geniş katılımın olması ve bunun “gönüllülük” esasına dayanması gerekmektedir. Londra Yaklaşımı, farklı ülkelerde farklı şekillerde uygulanmakla birlikte, her ülkede ortak bazı özellikler göstermektedir (Erdönmez, 2002:12).

V.İSTANBUL YAKLAŞIMI

Ülkemizde yıllardır yaşanan her krizden yara alan reel sektör en son 2000 Kasım ve 2001 Şubat aylarındaki krizlerle birlikte yeni bir finansal darboğaz

içerisine girmiştir. Mevcut kaynak sorunlarına ek olarak iç talep daralması ve beraberinde yaşanan durgunluk sektöre ciddi sıkıntılar yaşatmaktadır. Bu sıkıntılarının sebebi olarak hep birbirlerini suçlayan reel ve mali sektör temsilcileri, gerek AB kriterlerini yerine getirmek açısından gerekse ekonomik krizin sebep olduğu zararları atlatmak açısından, bir araya gelerek güç birliği yapmanın en uygun yol olduğuna karar vermişler ve birlikte “Üretim ve Finans Danışma Kurulu” nu oluşturmuşlardır. Her iki kesimin de sorunlarının çözümü olarak iki öneri ortaya atılmıştır. Bunlardan ilki “Londra Yaklaşımı”ndan esinlenilerek dizayn edilen “İstanbul Yaklaşımı”, diğeri ise “Varlık Yönetim Şirketi” kurulmasıdır (Küçübay, Demirhan,2002:88).

İstanbul Yaklaşımının temelinde, reel sektörün mali kesime olan borçlarının yeniden yapılandırılması bulunmaktadır. Bu yaklaşımla, belirli büyüklüğe sahip, ödeme kabiliyeti olan ancak finansal sıkıntı içinde bulunan şirketlerin borçlarının yeniden yapılandırılarak borç vadelerinin uzatılması hedeflenmektedir.

Aslında bu yaklaşım bankalar ile reel sektör arasında yıllardır uygulanan bir yöntemdir. Bankalar zaten zor durumda olan şirketlerden olan alacaklarını uygun bir vadede tahsil etme yoluna gitmektedir. Çünkü teminat olarak gösterilen varlıkların borca karşılık olarak alınması ya da kanuni takibat bankalar için hem daha zahmetli hem de daha az karlı bir yöntemdir.

İstanbul Yaklaşımında alacaklı bankalarla borçlu şirketler karşılıklı oturup belirli bir protokol çerçevesinde anlaşmış ve alacaklı bankalar bu protokol çerçevesinde hareket etmişlerdir. Bu yaklaşıma göre bankalar temerrüt faizlerini kaldıracak ve o güne kadarki borçları karşılığında normal piyasa faizleri içerisinde borçlarını tahsil edecek şekilde düzenlemeler yapmışlardır.. <http://80.251.40.59/politics.ankara.edu.tr> 24.07.2009

İstanbul Yaklaşımı uygulamalarında amaç finansal darboğaz yaşamakta olan ancak yeniden yapılandırılmaları halinde yaşaması mümkün olan ve katma değer yaratma kabiliyetine haiz mal ve hizmet üreten gerçek ve tüzel kişi borçlulara faaliyetlerini verimli bir şekilde sürdürecekleri bir ortam sağlamaktır (Küçükbey, Demirhan, 2003:143-155)

İstanbul Yaklaşımı çerçevesinde verilen ve verilecek her türlü kredi %6 KKDF kesintisinden ve %3 BSMV ‘den muaf tutulmuştur. Türkiye Bankalar Birliği (TBB) tarafından hazırlanan ve Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu (BDDK) tarafından onaylanan Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmasından aşağıda belirtilen şu şartları taşıyan firma / firmalar yararlanabilmiştir³:

- Bir alacaklı kuruluş veya kuruluşlara karşı olan geri ödemelerinde sorunlu hale gelmiş ve / veya yeniden yapılandırılmadıkları takdirde sorunlu duruma düşmesi kaçınılmaz olan kredi borçları bulunan,

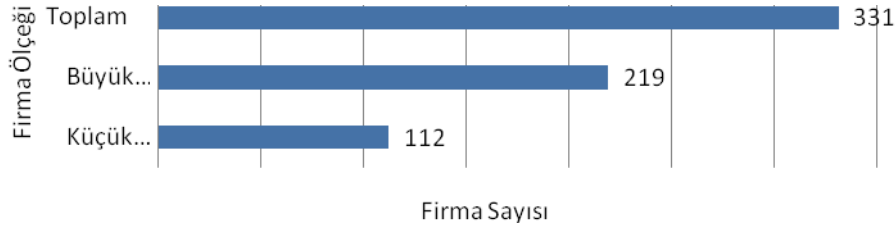
³ Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşması, Resmi Gazete, sayı: 24723, 13.06.2002

- Bünyesinde bir mal ve/veya hizmet üretilen ve alacaklı kuruluşlarca ekonomiye katma değer yarattığına kanaat getirilen
- Gerekli destek verildiği takdirde katma değer yaratmaya devam edeceğine inanılan ve öngörülen süre içinde borçlarını geri ödeme kabiliyeti kazanabilecek firmalar.

A.İSTANBUL YAKLAŞIMI SONUÇLARI

İstanbul Yaklaşımı kapsamına Mayıs 2003 tarihi itibariyle 219'u büyük ölçekli olmak üzere 331 firma alınmış olup bunlardan 176'sı ile anlaşma yapılmıştır. Mayıs 2003 tarihi itibariyle yaklaşım kapsamına alınan firmaların dağılımı Grafik 1'de gösterilmiştir.

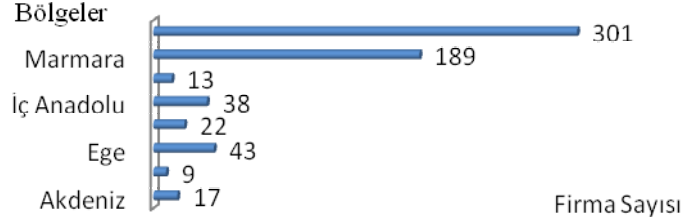
İstanbul Yaklaşımı'nda ilk imza 24 Haziran tarihinde Işıklar Grubu iştirakleriyle atılmıştır. Işıklar Grubu, alacaklı mali kuruluşlarla anlaşarak, fabrikaları haricindeki gayrimenkullerini borç varlık takası yoluyla, borcunu 100 milyon dolardan 81 milyon dolara indirdi. 5'i banka 7 mali kuruluşa olan borç, 2 yıl ödemesiz 5 artı 3 yıl vadeye yayılırken, grup şirketi Işıklar Ambalaj'a 5 milyon dolarlık yeni akreditif kredisi sağlanmıştır. Sonuçların grafikleştirilmiş durumları aşağıdakiler gibidir.

Kaynak: FYY 2004 Raporu; www.tbb.org.tr

Grafik 1: Ölçeklerine Göre İstanbul Yaklaşımında FYYK Kapsamına Alınan Firma Sayısı

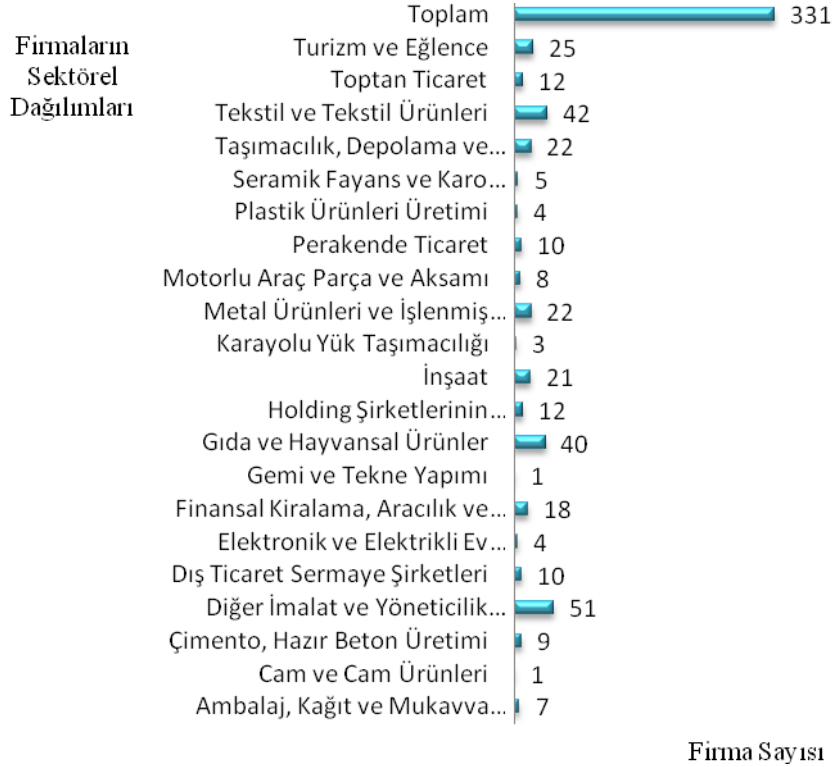
İstanbul yaklaşımında 35 gruba ait 219 büyük ölçekli firma ve 112 küçük ölçekli firmalara ait olmak üzere toplam 331 firma finansal yeniden yapılandırma kapsamına alınmıştır.

Kaynak: FYY 2004 Raporu; www.tbb.org.tr

Grafik 2: İstanbul Yaklaşımında FYYK Kapsamına Alınan Firmaların Bölgesel Dağılımı

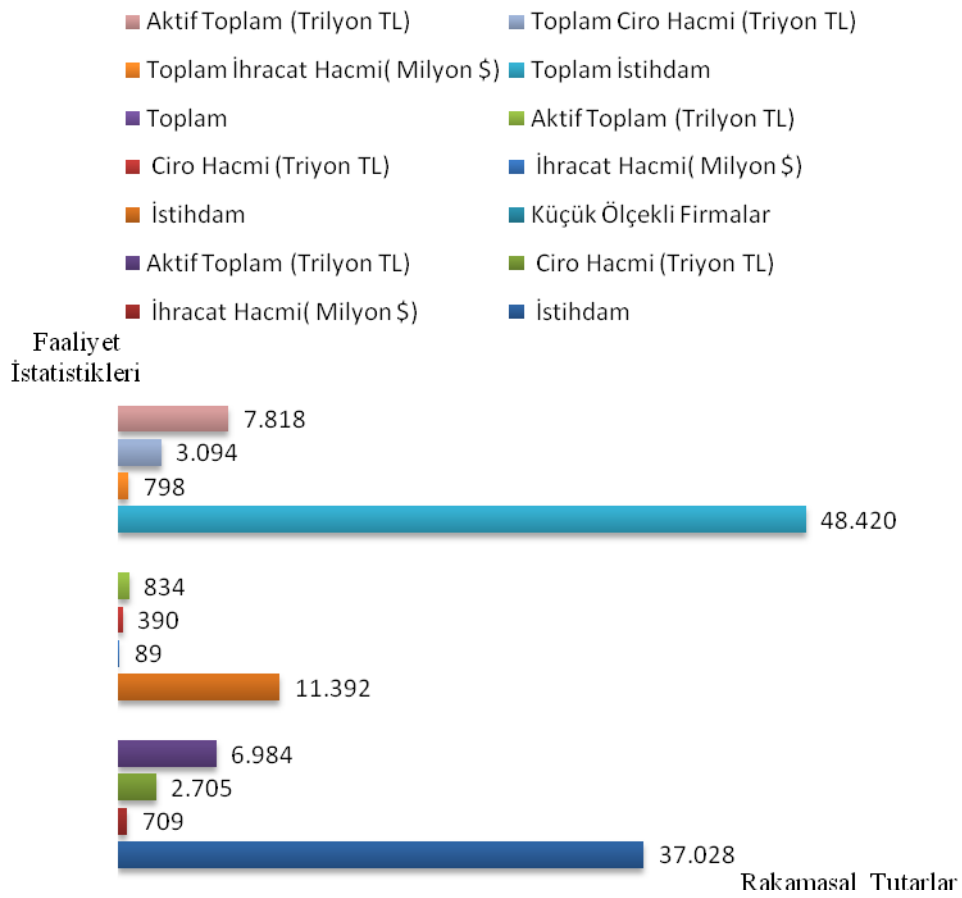
İstanbul yaklaşımında yeniden yapılandırılan firmaların bölgesel dağılımına bakıldığında birinci sırayı 189 firma ile Marmara bölgesi alırken, 9 firma ile Doğu Anadolu bölgesi ise yapılandırmadan en yararlanan bölge olduğu görülmektedir.

Kaynak: FYY 2004 Raporu; www.tbb.org.tr

Grafik 3: İstanbul yaklaşımında FYYK Kapsamına Alınan Firmaların Sektörel Dağılımı

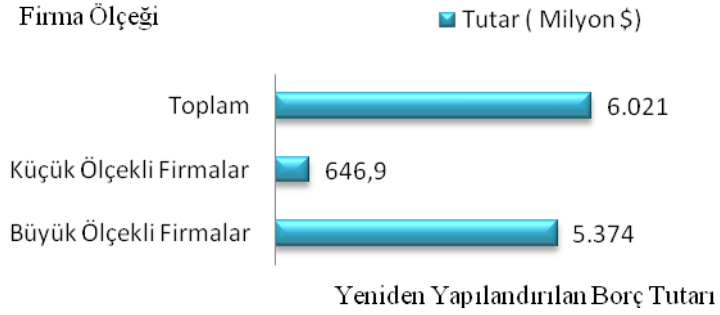
İstanbul yaklaşımında FYYP'den faydalanan firmaların sektörel dağılımına bakıldığında birinci sırayı 51 firma ile **“Diğer İmalat ve Yöneticilik Faaliyetleri”** alırken, ikinci sırayı 42 firma ile **“Tekstil ve Tekstil ürünleri”** almış ve üçüncü sırayı ise 40 firma ile **“Gıda ve Hayvansal Ürünler”** almıştır. Cam ve Cam Ürünleri Sektörü ile Gemi ve Tekne Yapımı sektörü ise birer firma ile en az yapılandırılmaya tabi tutulan sektörler olmuştur.

Kaynak: FYY 2004 Raporu; www.tbb.org.tr

Grafik 4: İstanbul Yaklaşımında FYYP Kapsamına Alınan Firmalara İlişkin Faaliyet İstatistikleri

İstanbul Yaklaşımında FYYP kapsamına alınan firmaların faaliyet istatistiklerine bakıldığı zaman ülke ekonomisi için hiç de göz ardı edilemeyecek rakamlara ulaşıldığı görülmektedir. Yeniden yapılandırma kapsamında değerlendirilen firmaların toplam istihdam edilen sayısı 48.420 (adet), toplam ihracat rakamları 798 (milyon \$), toplam ciroları 3.094 (Trilyon TL) ve bu firmaların toplam aktif büyüklükleri ise 7.818 (Trilyon TL) olduğu tablodan görülmektedir. Sektör temsilcileri tarafından yapılan değerlendirmelere bakıldığında İstanbul Yaklaşımının tam anlamıyla beklentilere cevap vermediği yönünde görüş belirtse de ulaşılan rakamsal değerler ülkemiz makro ekonomisi açısından önemli olduğu aşikardır. 2004 yılı toplam ihracat rakamınının 64 milyar \$ (http://www.alomaliye.com/ihracat_2004.htm, 19.08.2009) olduğunda toplam ihracatın 0.0125'ini (yaklaşık %1,3) yeniden yapılandırılan firmalar tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir.

Kaynak: FYY 2004 Raporu; www.tbb.org.tr

Grafik 5 : İstanbul Yaklaşımında FYYP Kapsamında Yapılandırılan Borç Tutarı

İstanbul Yaklaşımında FYYP kapsamında yapılandırılan borç tutarı büyük ölçekli firmalarda 5.374 milyon \$, küçük ölçekli firmaların 646,9 milyon \$ ve toplam 6.021 milyon \$'lık borç yeniden yapılandırılmıştır.

VI. ANADOLU YAKLAŞIMI

Söz konusu uygulamanın yasal dayanağı, 27.12.2006 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Genel Kurulu'nda kabul edilen ve Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmasının ardından 30.12.2006 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5569 sayılı Kanun'dur. Kanun'un uygulamasına ilişkin olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından hazırlanan '*Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik*' de 31.01.2007 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Kanun'un amacı Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar ve diğer malî kurumlardan (finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, tüketici finansman

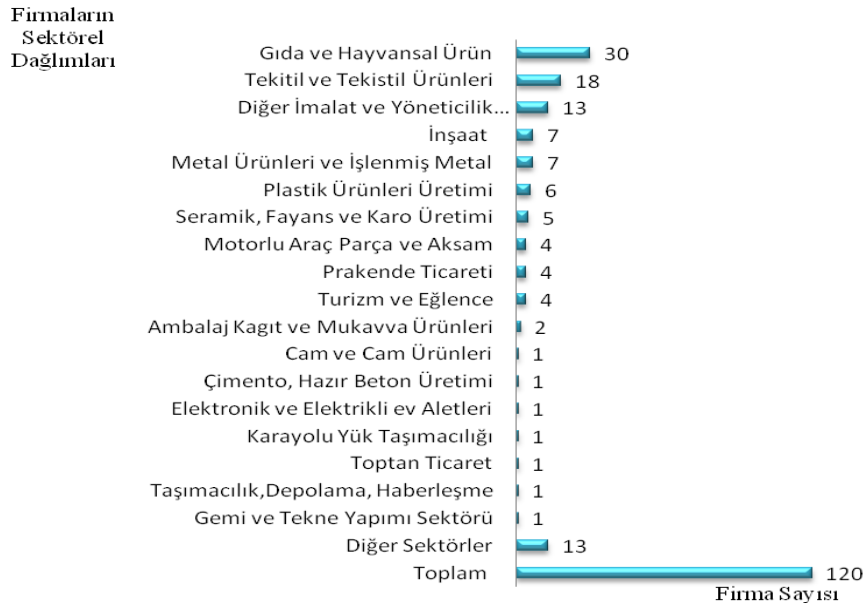
şirketleri ve varlık yönetim şirketleri ile Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma A.Ş.) aldıkları kredileri geri ödemekte sıkıntı çeken küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin alınacak tedbirlerle, malî kesime olan geri ödeme yükümlülüklerini yerine getirebilmelerini ve istihdama katkıda bulunmaya devam etmelerini sağlamak olarak belirlenmiştir. Öngörüler, tüm borçlu KOBİ'lerin yasadan yararlanmaları halinde 200.000 kişiye ek istihdam sağlanacağı yönündedir.

İstanbul yaklaşımından faydalanan işletmeler Anadolu Yaklaşımı kapsamı dışında tutulmuştur.

A.ANADOLU YAKLAŞIMI SONUÇLARI

KOBİ Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşması'nın VI. Genel Prensipler 13. maddesi uyarınca Çerçeve Anlaşması'nı imzalayan 17 banka, 4 katılım bankası, 9 banka dışı mali kurum ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve Tasfiye Halinde Emlak Bankası A.Ş.'den derlenen verilere göre⁴;

- Mart 2009 itibariyle 120 küçük ve orta ölçekteki işletme (KOBİ) Finansal Yeniden Yapılandırma Programı kapsamına alınmıştır.
- Kapsama alınan firmalardaki istihdam 2.779 kişidir.
- Yeniden yapılandırılan borç tutarı 200.904 bin TL'dir.

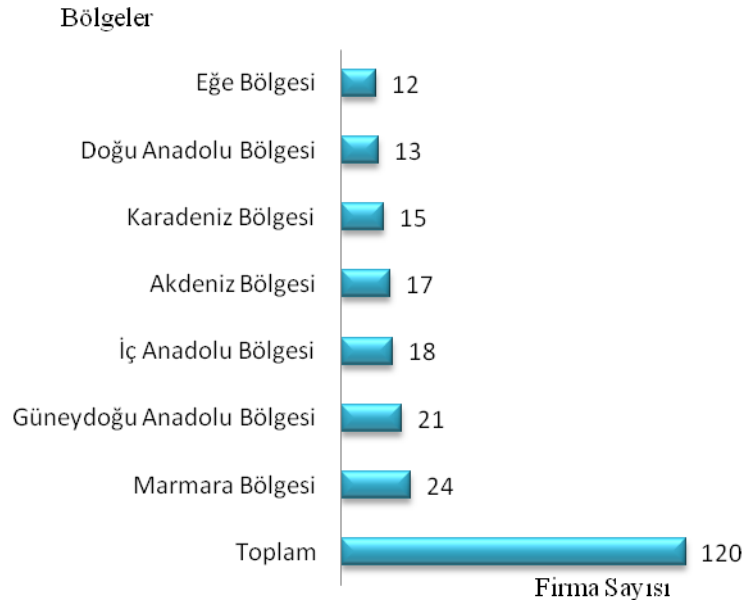

Kaynak: FYYP Aylık Raporları, 2009

Grafik 6: Anadolu Yaklaşımında FYYP Kapsamına Alınan Firmaların Sektörel Dağılımı

⁴ KOBİ Finansal Yeniden Yapılandırma Programı, Aylık Rapor, Mart 2009

Anadolu yaklaşımında finansal yeniden yapılandırılan Firmalardan 30 tanesi gıda ve hayvansal ürünler, 18 tanesi tekstil ve tekstil ürünleri, 13'er tanesi diğer imalat ve yöneticilik faaliyetleri ile diğer sektörlerde, 7'şer tanesi inşaat ile metal ürünleri ve işlenmiş metal, 6 tanesi plastik ürünleri üretimi, 5 tanesi seramik fayans ve karo üretimi, 4'er tanesi motorlu araçlar parça ve aksam, perakende ticaret ile turizm ve eğlence sektörlerinde, 2 tanesi ambalaj, kağıt ve mukavva ürünleri, 1'er tanesi cam ve cam ürünleri, çimento hazır beton üretimi, elektronik ve elektrikli ev aletleri, karayolu yük taşımacılığı, toptan ticaret, taşımacılık, depolama ve haberleşme ile gemi ve tekne yapımı sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

Kaynak: FYYP Aylık Raporları, 2009

Grafik 7: Anadolu Yaklaşımında FYYP Kapsamına Alınan Firmaların Bölgesel Dağılımı

Kapsama alınan firmaların 17'si Akdeniz, 13'ü Doğu Anadolu, 12'si Ege, 21'i Güneydoğu Anadolu, 18'i İç Anadolu, 15'i Karadeniz, 24'ü ise Marmara Bölgesi'ne aittir. Kapsama alınan 120 firmadan 105'i ile Finansal Yeniden Yapılandırma Sözleşmesi (FYYS) yapılarak uygulamaya konulmuştur.

5569 sayılı Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Malî Sektöre Olan Borçlarının Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun (Kanun) ve Kanun'a ilişkin Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve

Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelikte öngörülen ve iki yıl geçerli olmak üzere Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 4 Nisan 2007 tarih ve 2155 sayılı Kararı ile onaylanan "Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşması"nın yürürlük tarihi 4 Nisan 2009 tarihi itibarıyla sona ermiştir.

VII. İSTANBUL YAKLAŞIMI İLE ANADOLU YAKLAŞIMI ARASINDAKİ FARKLAR

Finansal Yeniden Yapılandırma kapsamında hayat geçirilen İstanbul Yaklaşımı ile Anadolu Yaklaşımı arasındaki temel farkları aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür,

- İki uygulama arasındaki ilk fark, uygulamaya dahil edilecek işletme sayısındadır. Anadolu Yaklaşımından 70.000'e yakın KOBİ'nin yararlanması beklenirken, İstanbul Yaklaşımından sadece 322 büyük ölçekli firma yararlanmıştır.

- İkinci fark, uygulamaya konu edilecek borcun parasal büyüklüğü ile ilgilidir. 31 Mart 2006 tarihi itibarıyla nakdi kredileri, takipteki alacaklar içerisinde sınıflandırılan KOBİ sayısı 39 bin 362 olup, toplam borç tutarı 1 milyar 25 milyon YTL'dir. Tahsilinde kısmi sorunlar yaşanan ya da yaşanması muhtemel KOBİ'lerde dahil edildiğinde sayı 70 bini, tutar ise 1 milyar 700 milyon TL'yi aşmaktadır. Bu tutar, İstanbul yaklaşımında 6 Milyar Dolar olmuştur.

- Üçüncü fark ise, uygulamanın kapsamına giren borçlarla ilgilidir. İstanbul Yaklaşımında sadece kredi borçları yeniden yapılandırılırken, Anadolu Yaklaşımında KOBİ'lerin banka borçlarının yanı sıra vergi ve SSK borçları, elektrik, doğalgaz, su ve telefon kullanımından doğan borçları da yeniden yapılandırma kapsamına alınmıştır.

- Dördüncü fark, yeniden yapılandırma sözleşmelerinin yapılabilmesi için tanınan süre ile ilgilidir. Daha açık bir ifade ile, İstanbul Yaklaşımında bu süre üç yıl iken Anadolu Yaklaşımında süre iki yıl olarak belirlenmiştir.

VIII. İSTANBUL YAKLAŞIMI İLE ANADOLU YAKLAŞIMININ KARŞILAŞTIRILMASI

İstanbul Yaklaşımı ile Anadolu Yaklaşımı arasındaki farkları aşağıdaki gibi tablolatırılmış olup, bazı rakamsal verilere ulaşamamış olması bu çalışmanın eksikliğini oluşturmaktadır.

Tanımlanan Farklılıklar	İstanbul Yaklaşımı	Anadolu Yaklaşımı
Yeniden Yapılandırma Kapsamına Alınan İşletme Sayısı	331	120
Yeniden Yapılandırılan İşletme Sayısı	322	105
Yeniden Yapılandırılan Borç Tutarı	6.020,6 Milyon \$	200.904 Bin TL
Yeniden Yapılandırma Süresi	3	2
Yeniden Yapılandırılan Firmalardaki Toplam İstihdam	48.420	2.779
Yeniden Yapılandırılan Firmaların Toplam İhracat Hacmi	789 Milyon \$	***
Yeniden Yapılandırılan Firmaların Toplam Ciro Hacmi	3.094 Trilyon TL	***
Yeniden Yapılandırılan Firmaların Aktif Topamları	7.818 Trilyon TL	***
Yeniden Yapılandırma Kapsamında En çok Faydalanan Sektör	Gıda ve Hayvansal Ürünler(40)	Gıda ve Hayvansal Ürünler(30)
Yeniden Yapılandırma Kapsamında En çok Faydalanan Bölge	Marmara Bölgesi(189)	Marmara Bölgesi(24)
Yeniden Yapılandırma Kapsamında Yapılan Hakem Kurulu Başvurusu	3	-
Yeniden Yapılandırmaya Katılma Esası	Gönüllülük esasına dayalı demokratik ve katılımcı bir sivil inisiyatif olma özelliğini gösterir	Gönüllülük esasına dayalı demokratik ve katılımcı bir sivil inisiyatif olma özelliğini gösterir
Yeniden Yapılandırma Kapsamında Yapılandırılması Düşünülen Firma Sayısı		70 Bin
Yeniden Yapılandırma Kapsamında Normal Borçların Dışındaki Borçların Yapılandırılması	-	<u>SSK</u> , Elektrik Gibi Kamu Borçlarının Vadelendirilmesi imkanı getirilmiştir
Yeniden Yapılandırma programının Yürürlüğe Giriş Tarihi		30 Aralık 2006

Kaynak : FYYP Raporları, <http://www.tumgazeteler.com/?a=4174251> 17.06.2009, www.tbb.org.tr 25.08.2009

*** Rakamsal verilere ulaşamamıştır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Anadolu yaklaşımı ve İstanbul yaklaşımı daha çok kendi dışındaki sebeplerle finansman sıkıntısına girmiş işletmelerin rehabiliteleri için BDDK ve birliğe dahil olan diğer kurumlar tarafından oluşturulan bir süreçtir. İşletmelerin batmaları veya kendilerini tasfiye etmeleri, bu işletmelerden alacaklı olanların alacaklarını tahsil edecekleri anlamına gelmez tam aksine alacakların tahsilatını daha riski hale getirir. Bu nedenle dolayı hem bankalar hem de diğer alacaklı kurumlar vermiş oldukları kredileri kurtarmak için durumu kötü olan işletmeleri önce iyileştir daha sonra da alacaklarını tahsil et politikasına yöneltmiştir. İşletmelerin varlıklarının devamı sadece alacaklıların tahsilatını kolaylaştırmakla kalmamakta aynı zamanda o işletmelerin ülke ekonomisine olan katkılarının da devamını sağlamaktadır. Reel anlamda iş yerlerinin, fabrikaların kurulmadığı bir süreçte var olanlarının da kolay kaybedilmemesi daha doğru bir yaklaşımdır.

Mali krizlerin ya da olağanüstü koşulların yaşandığı dönemlerde bankaların ve büyük kurumların bir araya gelmesi ve borçluların yükümlülüklerini yerine getirmesi hususunda onlara bir kez daha şans verilmesi büyük önem taşımaktadır. Genellikle birden fazla alacaklı kuruluşun aynı kuruma kredi vermesi sorun yaratmaktadır. Bu durum özellikle ekonomide meydana gelen bir kriz ve sonrasında yaşanan süreçte çok daha büyük sorunlar yaratarak hem mali kurumların hem de şirketlerin kırılganlığını artırabilmektedir. Böyle zamanlarda sorunların sistemik bir yaklaşımla ele alınarak uygulanmaya konulması çok önemlidir. Sistematik olması deniliyor çünkü bu verilmiş olan şans ya da fırsatlar bir daha olmayabilir.

İstanbul yaklaşımı yeniden yapılandırma noktasında çok ciddi kazanımlar sağlamıştır. Fakat bazı durumlarda yetersiz kaldığı yetkililer tarafından vurgulanmış olmakla birlikte finansal yeniden yapılandırma ile hem işletme sayısı olarak hem de yapılan yardım olarak çok ciddi rakamlara ulaşılmıştır

Anadolu yaklaşımı da KOBİ niteliğinde olan, ekonomik krizden veya diğer olumsuz koşullardan etkilenerek finansal sıkıntı içerisine düşmüş olan işletmelerin yeniden yapılandırılarak ekonomiye kazandırılmaları amacı ile BDDK önderliğinde oluşturulan bir süreci ifade etmektedir. **KOBİ Geliştirme Derneği Başkanı sayın Nurettin ÖZGENÇ'in de söylediği gibi, Anadolu Yaklaşımında "niyet iyi ama akıbet iyi değil" cümlesi** durumu özetlemektedir. Geçmişten tecrübenilerek girilen Anadolu Yaklaşımı'nın tamamen bir hayal kırıklığı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

İstanbul yaklaşımına ve Anadolu yaklaşımına devlet açısından bakıldığında da hem vergi toplama konusunda hem de bu işletmelerin yapacakları ihracat nedeni ile hem de istihdama sağlayacağı katkı ile kişi başına düşen mili gelirin artmasına olanak sağlayacak olmaları bu tür yeniden yapılandırma programlarının faydalı olduğu/olacağı önemle bilinen bir gerçektir.

KAYNAKÇA

- AKEL, Kaan H., (2002) “Basel Komitesi Kararları ve Yeni Basel Antlaşması’nda (Basel II) Beklenen Gelişmeler”, Activeline, İstanbul, Kasım- Aralık,
- ALTINEL, Esra Ebru; (2002), “İstanbul Yaklaşımı”, Stareteji, 14 Mayıs, İstanbul
- ALTINEL, Esra Ebru, ,(2002), “STRATEJİ, Bankacılık Sektörü Son Gelişmeler”
<http://80.251.40.59/politics.ankara.edu.tr/karatepe/faspa/istanbulyaklasimi.pdf>
24.07.2009
- ALTIŞTAŞ, M. Ayhan, (2006) “5411 Sayılı Bankacılık Kanunu, Basel I ve Basel II Düzenlemeleri Çerçevesinde Bankacılıkta Risk Yönetimi ve Sermaye Yeterliliği”, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara,
- ATİKER, Mustafa, (2005), “Basel-I ve Basel -II”, Konya Ticaret Odası Etüt – Araştırma Servisi Bilgi Raporu, Sayı : 2005 – 41 / 08
- BABUŞÇU, Şenol, (2005) “ Basel II Düzenlemeleri Çerçevesinde Bankalarda Risk Yönetimi”, Akademi Consulting&Traning, Ankara,
- BOLGÜN, Evren ve M. Barış AKÇAY, (2009), “ Risk Yönetimi: Türk Finans Piyasalarında Entegre Risk Ölçümü ve Yönetim Uygulamaları”, Sermaye Piyasası ve Sektör Uygulamaları ile Genişletilmiş 3. Baskı, Scala Yayıncılık, İstanbul
- ÇELİK, Asım ve Onur GÖZBAŞI,. (2003) “Finansal Yeniden Yapılandırmada, İstanbul Yaklaşımı Ve Uygulamaları” VII. ULUSAL FİNANS SEMPOZYUMU,43-62 , İstanbul
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Bankacılık ve Finansal Kuruluslar Genel Müdürlüğü, Ankara,
- ERDÖNMEZ, Pelin Ataman, (2002) “Ekonomik Kriz Sonrası Kurumsal Yeniden Yapılandırma Süreci”, Bankacılar Dergisi, Sayı:43, 82-93, İstanbul
- ERDEM, Ekrem, (2008), “Para Banka ve Finansal Sistem”, İkinci Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara,
- KÜÇÜKBAY, Füsun ve Dilek DEMİRHAN (2003) “Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinde Türkiye’de Finansal Yeniden Yapılandırma Uygulamaları: İstanbul Yaklaşımı ve Varlık Yönetim Şirketi” Mali Çözüm Dergisi, Sayı:63,143-155, Nisan-Mayıs-Haziran, İstanbul
- MONAHAN, Gregory, (2008) “ Enterprise Risk Management; A Methodology for Archieving Strategic Objectives”, Jhon Wiley &Sons. İnc., Canada,
- UÇARKAYA, Sinem, (2006) “Kamu Bankalarının Bankacılık Sistemindeki Rolü” Uzmanlık Yeterlilik Tezi,
- YAYLA, Minür ve Yasemin Türker KAYA, (2005)“Basel II Ekonomik Yansımaları ve Geçiş Süreci”, BDDK ARD Çalışma Raporu No:2005/3 Ankara, , 1-2
- Finansal Yeniden Yapılandırma Koordinasyon Sekreteryası, İstanbul, 2005
- Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü Ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik, Kanun No. 5569, Sayı : 26420, 31 Ocak 2007
- Küçük Ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Mali Sektöre Olan Borçlarının Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun, Kanun No. 5569 Kabul Tarihi : 27/12/2006

TEKER, Suat, K. Evren BOLGÜN ve M. Barış AKÇAY, (2005), “Banka Sermaye Yeterliliği: Basel II Standartlarının Bir Türk Bankasına Uygulanması Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi www.e-sosder.com ISSN:1304-0278 Bahar , C.3, S. 12

Türkiye Bankacılar Birliği Dergisi, İstanbul, 2002)

Türkiye Bankalar Birliği, “Risk Yönetimi ve Basel II’nin KOBİ’lere Etkileri”, 5. Basım, İstanbul, Aralık 2005

http://www.alomaliye.com/ihracat_2004.htm. 19.08.2009

www.tbb.org.tr 25.08.2009

http://www.alomaliye.com/ihracat_2004.htm. 19.08.2009

<http://www.tumgazeteler.com/?a=4174251> 17.06.2009

<http://80.251.40.59/politics.ankara.edu.tr> 24.07.2009